

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Hordaland Fylkeskommune

24 AUG 2015

adresseliste

Deres ref

Vår ref

Dato

14/2391-

21 AUG. 2015

Retningslinjer for gjennomføring av undersøkelsesplikten og budsjettering av arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9, jf § 10

Med henvisning til kulturminneloven (kml) § 10 annet ledd har Klima- og miljødepartementet fastsatt nærmere regler for gjennomføring av bestemmelsene i kml § 10 første ledd første setning, som gjelder gjennomføring og budsjettering av arkeologiske registreringer i henhold til kml §§ 9 og 14. Retningslinjen følger vedlagt og trer i kraft fra 1.januar 2016.

Tilsvarende retningslinjer for budsjettering og regnskap ved særskilt gransking av automatisk fredete kulturminner, jf kml §§ 8 og 14, ble fastsatt av departementet i brev av 5.august 2010. Retningslinjen er revidert i brev av 18.april 2011.

Utkast til retningslinjer ble første gang sendt på høring av Riksantikvaren i brev av 18.juli 2012. På bakgrunn av høringsinnspillene ble det invitert til deltakelse i en arbeidsgruppe, der Akershus fylkeskommune, Aust-Agder fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Oslo kommune, Byantikvaren, Rogaland fylkeskommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Troms fylkeskommune deltok sammen med Riksantikvaren og Klima- og miljødepartementet. Arbeidsgruppen har hatt flere møter og gitt viktige innspill til arbeidet og som er innarbeidet i retningslinjen. Nytt utkast til retningslinjer ble på nytt sendt på høring av Riksantikvaren i brev av 26.juni 2014. På bakgrunn av de innkomne merknadene er retningslinjen justert og oversendt til departementet.

Hovedgrepet som gjøres i retningslinjen er at den tydeliggjør hvilke kostnadselementer som inngår i registreringen og som skal dekkes av tiltakshaver og hvilke oppgaver som er saksbehandling og som regionalforvaltningen ikke kan ta seg betalt for. Retningslinjen skiller videre mellom kortvarige og langvarige registreringer. Ved kortvarige registreringer skal det

budsjetteres med felles fast timepris. Satsene er fastsatt på basis av et gjennomsnitt av reelt lønnsnivå ved seks av de institusjonene som har vært med i arbeidsgruppen. Satsene er justert for forventet lønns- og prisvekst i 2016. Ved langvarige registreringer skal det budsjetteres fullt ut med reelt lønnsnivå. Det er fastsatt fast sats for beregning av indirekte kostnader.

Departementet er opptatt av at retningslinjen skal sikre likebehandling, forutsigbarhet og rettsikkerhet for både offentlige og større private utbyggere i forbindelse med gjennomføring og budsjettering av arkeologiske registreringer. Det er derfor også utarbeidet nærmere budsjettmaler, der disse kommer til anvendelse. Departementet følger opp arbeidet i samarbeid med Riksantikvaren og vil i løpet av inneværende år komme tilbake med utfyllende veileder til retningslinjen, samt registreringsstandard for gjennomføring av arkeologiske registreringer.

Med hilsen

Einar Holtane(e.f.)
ekspedisjonssjef

Elisabeth Platou
avdelingsdirektør

Vedlegg

Adresseliste:

Akershus fylkeskommune
Aust-Agder fylkeskommune
Buskerud fylkeskommune
Finnmark fylkeskommune
Hedmark fylkeskommune
Hordaland fylkeskommune
Møre og Romsdal fylkeskommune
Nordland fylkeskommune
Nord-Trøndelag fylkeskommune
Oppland fylkeskommene
Oslo kommune, Byantikvaren
Rogaland fylkeskommune
Sametinget/Sámediggi
Sogn og Fjordane fylkeskommune
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Telemark fylkeskommune
Troms fylkeskommune
Vest-Agder fylkeskommune
Vestfold fylkeskommune
Østfold fylkeskommune

Kopi med vedlegg:

Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger
Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Museum Stavanger as, Stavanger maritime museum
Norsk Maritimt Museum
NTNU, Vitenskapsmuseum
Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum
Tromsø museum, Universitetsmuseet
NIKU Hovedkontor, Oslo
Riksantikvaren

21 AUG, 2015

Retningslinjer for gjennomføring av
undersøkelsesplikten og budsjettering
av arkeologiske registreringer i henhold
til kulturminneloven § 9, jf. § 10

Innholdsfortegnelse

I: Generelt.....	3
1. Undersøkelsesplikten	3
1.1. Arkeologisk registrering.....	3
1.2. Saksbehandling.....	3
2. Tiltakshavers dekningsplikt.....	3
2.1. Kortvarige og langvarige registreringer.....	4
2.2. Forarbeid.....	4
2.3. Feltarbeid.....	4
2.4. Etterarbeid.....	4
2.5. Dykketillegg.....	4
2.6. Sosiale utgifter.....	5
2.7. Indirekte kostnader.....	5
II: Kostnadselementer ved budsjettering.....	6
3. Budsjettposter.....	6
3.1. Lønnskostnader.....	6
3.2. Indirekte kostnader.....	6
3.3. Driftskostnader.....	6
3.3.1. Reise, kost og losji.....	6
3.3.2. Bruk av tjenestebil.....	6
3.3.3. Forbruksmateriell og utstyr.....	6
3.4. Kjøp av tjenester.....	6
3.4.1. Gravemaskin.....	6
3.4.2. Naturvitenskapelige analyser.....	6
3.4.3. Andre konsulenttenester.....	7
3.5. Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale fra arkeologiske registreringer.....	7
III: Budsjett, regnskap og betaling.....	8
4. Arkeologiske registreringer på land - budsjett, regnskap og faktura for kortvarige registreringer	8
5. Arkeologiske registreringer på land - budsjett, regnskap og faktura for langvarige registreringer	8
6. Arkeologiske registreringer under vann- budsjett, regnskap og faktura.....	8
7. Betaling.....	8
8. Ikrafttredelse.....	8

I: Generelt

Denne retningslinjen regulerer hvilke kostnader tiltakshaver skal betale for arkeologiske registreringer som gjennomføres i forbindelse med at det er søkt om å sette i gang et offentlig eller større privat tiltak eller i forbindelse med utarbeiding av en reguleringsplan, som kan komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Dersom regional kulturminneforvaltning har tilstrekkelig grunnlag til å avgi uttalelse, basert på eksisterende kunnskap og arkivsøk, kommer denne retningslinjen ikke til anvendelse.

For mer utdypende forklaringer til denne retningslinjen, vises det til Riksantikvarens veileder.

1. Undersøkelsesplikten

Ved planleggingen av offentlige og større private tiltak, samt utarbeiding av reguleringsplan, skal det undersøkes om tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn, jf. kulturminneloven §§ 9 og 14.

Tiltakshavers undersøkelsesplikt oppfylles ved at vedkommende sender planen for tiltaket til kulturminnemyndigheten, som skal uttale seg til om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte som nevnt i kulturminneloven § 3 og skipsfunn jf. § 14.

1.1. Arkeologisk registrering

En arkeologisk registrering gjennomføres for å avklare om tiltaket/planen kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn som man tidligere ikke har kjent til. Det kan også gjennomføres registreringer for å kartlegge vernestatus, utstrekning eller omfanget av et allerede kjent automatisk fredet kulturminne eller skipsfunn. Registreringer under vann krever særskilte metoder og utstyr.

Den arkeologiske registreringen er tredelt; for-, felt- og etterarbeid, jf. punkt 2.2, 2.3 og 2.4.

1.2. Saksbehandling

Saksbehandling omfatter regional kulturminneforvaltnings uttalelse til søknader etter plan- og bygningsloven og kulturminneloven, herunder om forholdet til kjente, automatisk fredete kulturminner og vurdering av eventuelt behov for arkeologisk registrering.

Saksbehandlingen omfatter også arkivsøk og befaringer som er nødvendig for å avgi slik uttalelse eller vurdere behovet for slike registreringer.

Før det gjennomføres en arkeologisk registrering skal det utarbeides et budsjett og en prosjektbeskrivelse for arbeidet. Tiltakshaver skal ha godkjent budsjettet før registreringen igangsettes.

For kortvarige registreringer skal det utarbeides et enkelt budsjett, og en enkel og standardisert prosjektbeskrivelse. For langvarige registreringer skal det utarbeides detaljert budsjett og prosjektbeskrivelse. Riksantikvarens mal(er) for budsjett og prosjektbeskrivelse skal benyttes.

2. Tiltakshavers dekningsplikt

Der undersøkelsen innebærer "særskilt gransking" i form av en arkeologisk registrering, skal tiltakshaver dekke de nødvendige utgiftene til dette, jf. kulturminneloven § 10.

Tiltakshavers dekningsplikt er begrenset til nødvendige utgifter til gjennomføringen av den arkeologiske registreringen knyttet til den konkrete saken og til håndtering av arkeologiske funn.

Saksbehandling, jf. punkt 1.2., faller ikke inn under tiltakshavers dekningsplikt.

2.1. Kortvarige og langvarige registreringer

Innenfor denne retningslinjens virkeområde gjelder følgende:

- Kortvarige registreringer er definert som registreringer som har en samlet varighet (for-, felt- og etterarbeid) på inntil 75 timer.
- Langvarige registreringer er definert som registreringer som har en samlet varighet (for-, felt- og etterarbeid) på mer enn 75 timer.

2.2. Forarbeid

Forarbeid omfatter i hovedsak:

- klargjøring og pakking av utstyr
- avtaler om nødvendig adkomst til et område, inklusiv vurdering av smittefare i dyrka mark og erstatning for avlingsskade
- dialog med tiltakshaver og/ eller grunneier, eksterne konsulenter og/ eller andre berørte parter
- avtaler om maskinbruk for eksempel ved sjakting
- kabelpåvisning
- introduksjon til saken for feltansatte

2.3. Feltarbeid

Feltarbeid omfatter i hovedsak:

- innhenting av lokal kunnskap
- overflatesøk
- prøvestikking
- sjakting
- overvåking av gravearbeider
- uttak av nødvendige naturvitenskapelige prøver (for eksempel C14, makrofossil, fosfat)
- metallsøk
- dokumentasjon (innmåling, foto, tegning m.m.)
- tildekking og gjenfylling

2.4. Etterarbeid

Etterarbeid omfatter i hovedsak:

- utarbeiding av faglig rapport
- utarbeiding av kart som viser avgrensning av kulturminner
- overlevering av kartfiler til tiltakshaver og/ eller kommune for overføring til plankart
- bearbeiding og innsending av naturvitenskaplige prøver, og innarbeiding av disse i rapport
- innlegging av alle relevante registreringsdata i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden, inklusive avgrensning, kartfesting og beskrivelse av kulturminner
- overlevering av eventuelle funn, dokumentasjon og faglig rapport til gjeldende forvaltningsmuseum
- håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale
- ivaretagelse og systematisering av data fra registreringer hvor det ikke gjøres funn av automatisk fredete kulturminner og/ eller skipsfunn

2.5. Dykketillegg

Dykketillegg er et daglig lønnstillegg som kompensasjon for særlige arbeidsforhold ved dykking. Tillegget tilkjennes dykker, standbydykker og dykkeleder.

2.6. Sosiale utgifter

Sosiale utgifter omfatter:

- feriepenger
- arbeidsgiveravgift til folketrygden
- arbeidsgivers andel, for den enkelte ansatte, til institusjonens pensjonsordning
- forsikring av den enkelte arbeidstaker (for eksempel yrkesskade, gruppeliv og tjenestereise)

2.7. Indirekte kostnader

Indirekte kostnader er institusjonens utgifter til:

- administrasjon
- arealkostnader
- teknisk infrastruktur
- nødvendige møter, kurs og opplæring (for eksempel HMS)
- sykefravær
- bevegelige hellig- og høytidsdager

II: Kostnadselementer ved budsjettering

3. Budsjettposter

Det kan ikke budsjetteres med andre poster enn dem som fremgår av malen(e).

Budsjettet er et maksimumsbudsjett. Vesentlige uforutsette forhold kan gi grunnlag for utarbeidelse av nytt budsjett.

3.1. Lønnskostnader

Det skal regnes med lønnskostnader som er nødvendige for å gjennomføre den arkeologiske registreringen i hver enkelt sak. Lønnskostnadene omfatter for-, felt- og etterarbeid, inkludert reisetid, felt- og dykketillegg i saker hvor dette er aktuelt.

3.2. Indirekte kostnader

Indirekte kostnader er inntil 60 % av brutto lønnsutgifter (lønnskostnader + sosiale utgifter).

3.3. Driftskostnader

3.3.1. Reise, kost og losji

Nødvendige utgifter til reise, kost og losji beregnes i henhold til *Særavtale om dekning av utgifter til reise og kost innenlands*, eller tilsvarende.

3.3.2. Bruk av tjenestebil

Ved bruk av institusjonens tjenestebil kan det beregnes en døgnpris i stedet for kilometerberegning. Døgnprisen skal dekke institusjonens direkte kostnader til innkjøp med nedskrivning/ leasing/ leie.

3.3.3. Forbruksmateriell og utstyr

Forbruksmateriell og utstyr, kan belastes tiltakshaver som en fast prosentandel av direkte lønnskostnader tillagt sosiale utgifter og indirekte kostnader. For ordinære arkeologiske registreringer på land er satsen 10 %. For registreringer som krever dykking og/ eller bruk av institusjonens egen båt, er satsen 15 %.

I særlige tilfeller, og etter avtale med tiltakshaver, kan det kjøpes inn utstyr ut over dette. Ved innkjøp tilfaller utstyret tiltakshaver.

3.4. Kjøp av tjenester

3.4.1. Gravemaskin og annet teknisk utstyr

Kostnader knyttet til bruk av gravemaskin og annet teknisk utstyr for å gjennomføre den arkeologiske registreringen skal fremgå av budsjett og regnskap. Det kan gjøres unntak for dette i tilfeller der tiltakshaver selv ønsker å skaffe gravemaskin eller annet teknisk utstyr. Dette skal da avtales særskilt med tiltakshaver. Tiltakshaver kan ikke pålegges å skaffe til veie gravemaskin eller andre tjenester selv, men kan velge å bruke annen entreprenør enn den som er foreslått av kulturminnemyndigheten, dersom denne tilfredsstiller kravene som institusjonen stiller. Dersom tiltakshaver ønsker det, kan kjøp av tjenester faktureres tiltakshaver direkte.

3.4.2. Naturvitenskapelige analyser

Ved kjøp av naturvitenskapelige analyser, for eksempel dateringer, makrofossil- eller fosfatanalyser, skal behov for, og omfang av, disse redegjøres for i prosjektplanen. Det kan budsjetteres med et begrenset omfang slike analyser.

3.4.3. Andre konsulenttenester

Dersom det benyttes kjøp av konsulenttenester for å utføre arkeologifaglig arbeid som kulturminnemyndigheten normalt kunne utført selv, skal dette avtales med tiltakshaver. Tiltakshaver skal gjøres oppmerksom på om dette eventuelt er fordyrende i forhold til om kulturminnemyndigheten selv utfører arbeidet.

Det er kulturminnemyndigheten som er faglig og juridisk ansvarlig for registreringen, og skal kvalitetssikre denne, selv om den gjennomføres av eksterne konsulenter.

3.5. Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale fra arkeologiske registreringer

De arkeologiske forvaltningsmuseenes utgifter til håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale fra arkeologiske registreringer kan belastes tiltakshaver med inntil 10 % av lønnskostnader inklusive sosiale utgifter, dersom det blir registrert nye automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn.

III: Budsjett, regnskap og betaling

4. Arkeologiske registreringer på land – budsjett, regnskap og faktura for kortvarige registreringer

For kortvarige registreringer på land skal det budsjetteres og faktureres med en felles fast timepris som omfatter lønn, sosiale utgifter, indirekte kostnader, utstyr, kost- og losji.

Der det er aktuelt skal det også budsjetteres med:

- nødvendige reiseutgifter
- gravemaskin
- kjøp av tjenester
- håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale

Kopi av faktura for kjøp av tjenester skal vedlegges regnskap og faktura dersom disse tjenestene ikke faktureres tiltakshaver direkte.

Følgende timepriser skal benyttes:

- for- og etterarbeid, samt feltarbeid uten overnatting: kr 750,-
- feltarbeid med overnatting: kr 1.000,-

Timeprisen justeres årlig.

5. Arkeologiske registreringer på land - budsjett, regnskap og faktura for langvarige registreringer

For langvarige registreringer på land skal det budsjetteres og faktureres med reelt lønnsnivå.

Der det er aktuelt skal det også budsjetteres med:

- nødvendige reiseutgifter
- forbruksmateriell og utstyr
- gravemaskin
- kjøp av tjenester
- håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale

Kopi av faktura for kjøp av tjenester skal vedlegges regnskap og faktura dersom disse tjenestene ikke faktureres tiltakshaver direkte.

6. Arkeologiske registreringer under vann– budsjett, regnskap og faktura

For registreringer under vann skal det budsjetteres og faktureres som for langvarige registreringer på land, med unntak av håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale, som inngår i det ordinære etterarbeidet ved registreringer under vann.

7. Betaling

A-konto beløp/forskuddsbetaling for inntil 50 % av totalkostnadene kan innkreves fra tiltakshaver for de arkeologiske registreringene. Bankgaranti kan erstatte forskuddsbetaling.

Faktura med sluttregnskap skal sendes sammen med ferdigstilt registreringsrapport.

8. Ikrafttredelse

Denne retningslinjen trer i kraft fra 1. januar 2016.